

PM: Om boende och tillgänglighet för seniorer

En undersökning av SPF Seniorerna och KONE

Undersökningen i korthet

KONE och SPF Seniorerna har genomfört en undersökning bland SPF Seniorernas medlemmar om synen på det egna boendet utifrån tillgänglighet; hur det fungerar idag och hur det kommer att fungera att åldras i. Totalt deltog 4 510 seniorer i undersökningen. Av de svarande är 98 % över 65 år. Resultaten visar att seniorerna uppskattar sin självständighet och frihet. Att kunna röra sig utomhus och i hela sin bostad är självklart. Trappor och nivåskillnader är, oavsett om man bor i lägenhet eller småhus, ett potentiellt stort problem för rörelsefriheten och självständigheten. Tillgång till hiss är avgörande för de som bor i flerbostadshus.

Andel som anser att det är viktigt att bostaden är anpassad: 96,2 %

Andel äldre som hellre vill anpassa bostaden än att flytta: 69,4 %

Andel seniorer som tror att de kommer behöva flytta på grund av tillgänglighet: 44,6 %

Andel seniorer som lever ensamma: 36,6 %

Andel seniorer som anser att hiss är viktigt i flerbostadshus: 89,9 %

Andel seniorer som anser att nuvarande bostad inte möter behov att ta sig in och ut: 12,1 %

Andel flerbostadshus som saknar tillgänglig hiss (hiss saknas helt/trappsteg till hiss): 38 %

Inledning

Vi har en åldrande befolkning och allt fler seniorer kan se fram emot att få leva långa, friska och aktiva liv. Lika mycket som det är glädjande, kommer det med utmaningar i takt med de krämpor och funktionsnedsättningar som blir vanligare längre upp i åren. Tillgänglighet till bostaden är i mångt och mycket en faktor som avgör livskvalitet och självständighet sent i livet. En hög kant, en trappa eller en backe vid bostaden är för många skillnaden mellan att kunna vara aktiv eller att behöva välja bort delar av sitt liv.

KONE och SPF Seniorerna har undersökt hur seniorerna i Sverige bor, vilka problem de ser med sitt boende och hur boendet kan bidra till eller motverka ett aktivt liv. Vi kan konstatera att boendet framöver kommer att bli ett problem för många seniorer, som kommer att behöva ökad tillgänglighet i sin bostad eller rentav flytta.

Regeringen gav i vårbudgeten 300 miljoner kronor för omställning och ökad tillgänglighet i bostadsbeståndet. Det är en välkommen insats, som kommer att bidra till att färre seniorer tvingas in i ofrivillig ensamhet och isolering. Dessvärre visar vår undersökning och samlade kunskap om tillgänglighet och seniorenas liv och förutsättningar att det behövs större satsningar för att möta både nutida och framtiden behov på tillgängliga bostäder. För att kunna möta en åldrande befolkning på ett bra sätt, behöver satsningen utökas och förlängas.

Vi anser att det, även om mycket har gjorts med stöd för tillgänglighetsanpassning, behövs göras mer eftersom 38 % av seniorenas bor i bostäder utan hiss. Dels för att möta den samhällsutmaning det innebär med fler äldre och ett minskande antal platser på äldreboenden. Dels för att möjliggöra att leva ett rikt och socialt liv även på ålderns höst.

Om äldres boende

En stor andel av seniorenas (55 % i åldersgruppen 65–74 och 42 % i åldersgruppen 75+) bor idag i småhus. Det är en livsstil som majoriteten är nöjda med och vill fortsätta att leva. Dessvärre är det många som, i takt med åldrandet, får svårt att kunna leva sina liv fullt ut och får allt svårare att bo kvar när krämpor begränsar rörligheten. Undersökningen visar att var femte senior som bor i småhus tror att de kommer behöva flytta från sitt hus vartefter krämpor kommer och tilltar. Sovrum på övervåningen eller en brant tomt kan göra en älskad bostad till ett fängelse.

För boende i lägenhet är det ofta lättare att bo kvar, även om mobiliteten avtar. Dock saknar en relativt stor grupp, 38 % av de som bor i hyres- eller bostadsrätt, hiss i sitt hus. För dem innebär avsaknaden av hiss en risk för isolering och ensamhet. Vidare vill de flesta (69,4%) hellre att deras boende anpassas, än att de ska behöva flytta till ett annat boende. Vidare tror nästan hälften av de svarande att de kommer att behöva flytta på grund av tillgänglighet. Det kan till del innebära att uppfattningen är att det inte går att anpassa bostäder för ändrade tillgänglighetsbehov.

I princip alla tillfrågade seniorer (96,2 %) tycker att det är viktigt att deras bostad är anpassad så att de ska kunna ta sig in och ut. Vi delar den bilden: det är viktigt att bostaden fungerar även när kroppen säger ifrån. En bostad som är enkel att ta sig in och ut ur skapar självständighet och frihet. Nästan alla (98 %) uppger att det är viktigt för självständighet och

frihet att ett bostadshus är enkelt att ta sig in och ut ur. Bara omkring hälften (52,8 %) uppger att deras nuvarande bostadshus möter nuvarande eller eventuella framtida behov vad gäller att på ett enkelt sätt ta sig in och ut ur bostaden.

Vidare visar undersökningen att nästan alla (96 %) ser det som viktigt att kunna ta emot besök oavsett besökarens funktionsförmåga. Samtidigt ökar antalet ensamboende efter 65 års ålder, med en brytpunkt vid 83 års ålder där antalet ensamboende blir fler än antalet sammanboende. Möjlighet till ett socialt liv är viktigt för seniorer och tillgängliga bostäder är möjliggörare av detta. I det ingår att seniorer både måste kunna vara rörliga själva, och ha möjligheten att ta emot besök från vänner och familj.

Siffror från SCB visar att det framförallt är äldre kvinnor som bor ensamma. Av män över 65 bor 250 000 ensamma medan motsvarande siffra för kvinnor är 484 000. Vidare bor kvinnor över 65 i större utsträckning i hyres- och bostadsrättshus än män över 65.

En majoritet av de i åldersgruppen 65+ bor idag i småhus, och drygt en femtedel av dessa tror att de kommer att behöva flytta i framtiden på grund av tilltagande krämpor och minskad rörlighet. Ett stort problem är att det i dagsläget råder brist på bostäder med god tillgänglighet för seniorer runtom i landet. Särskilt i bruksorter och områden med äldre bebyggelse där flerbostadshus saknar hiss eller med svårtillgängliga hissar. För väldigt många är hiss eller trapplyft det som gör skillnad.

Gruppen seniorer växer, och även om de flesta inte behöver särskilda anpassningar av sin bostad, utgör saknaden av hiss ett stort hinder. För dessa finns inga särskilda stöd, utöver regeringens satsning att tillgå. I undersökningen uppger 9 av 10 boende i flerfamiljshus att hiss i huset är mycket eller ganska viktigt när de tänker på framtida behov.

KONE föreslår:

- Prioritera tillgänglighet till seniorer med smärre funktionsnedsättningar, det minskar risken för isolering samtidigt som möjligheten till ett socialt och självständigt liv ökar livskvaliteten.
- Utöka stödet för tillgänglighetsanpassning av bostäder för att möjliggöra för seniorer att bo kvar längre i sin nuvarande bostad.

- Utöka stödet för tillgänglighetsanpassning för att möta nuvarande och framtida behov av tillgängliga bostäder, inte minst på bruksorter med få flerfamiljshus och i områden med ett äldre bostadsbestånd.
- När allt fler behöver och vill bo kvar i sin bostad bör en inventering av tillgänglighet till hiss göras i syfte att möta ändrade behov.

För mer information kontakta:

Hanne Konradsson

Marknads- och kommunikationschef KONE Skandinavien

hanne.konradsson@kone.com

08-7523548